

Disputatio inauguralis medica de sedimentis urinarum ... / [Konrad Friedrich Kühne].

Contributors

Kühne, Konrad Friedrich.
Goelicke, Andreas Ottomar, 1670 or 1671-1744.
Universität Frankfurt an der Oder.

Publication/Creation

Francofurti cis Viadrum : Typis Tobiae Schwartz, [1727]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/dhd3trge>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

DISPUTATIO INAUGURALIS MEDICA

DE

SEDIMENTIS URINARUM,

QUAM

FAVENTE DEO OPTIMO MAXIMO
IN REGIA VIADRINA

GRATIOSO FACULTATIS MEDICAE
CONSENSU

SUB PRAESIDIO

DN. ANDREAE OTTOMARI
GOELICKE,

MED. DOCT. ET PROF. PUBLICI, h. t.

FACULTATIS MEDICAE DECANI

Et Circuli Lebusiensis Physici Ordinarii

N. PROMOTORIS AC PRAECEPTORIS SUI OMNI HONORIS
CULTU AETATEM PROSEQUENDI

PRO LICENTIA

SUMMOS IN MEDICINA HONORES, INSIGNIA AC
PRIVILEGIA DOCTORALIA RITE AC LEGITIME
CAPESSENDI

Die 3. Octobris M D C C XXVII.

Horis ante & pomeridianis

IN AUDITORIO MAJORI

Placido ac publico Eruditorum Examini submittit

CONRAD. FRIDERICUS KÜHNE

Serveſta-Anhaltinus.

Francofurti cis Viadrum, Typis TOBLÆ Schwarz.

REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

DE REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

DE REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

IN REDEMPTIONE

EXCELLENTISSIMO ET EXPERTISSIMO

DOMINO

DN. CONRADO

PHILIPPO

LIMMERO,

ED. DOCTORI EJUSDEMQUE UT ET MA-

THESEOS AC PHILOSOPHIAE NATURALIS IN

LYCEO, QUOD EST SERVESTAE ANHALTINO-

RUM, PROFESSORI CELEBERRIMO

NEC NON

CONSULI PRIMARIO GRAVISSIMO

ET POLIATRO VIGILANTISSIMO

PATRONO SUO OMNI HONORIS

ET OBSERVANTIAE CULTU AETATEM

PROSEQUENDO.

UT ET
V I R O
EXPERTISSIMO ATQVE CLARISSIMO
D O M I N O
CASP. ERNESTO
K Ü H N E,
MEDICINAE DOCTORI AC PRACTIC
FAMIGERATISSIMO

PARENTI SUO OMNI FILIALI
OBSEQUIO AD CINERES USQUE
COLENDO

Hanc suam Dissertatione
Inauguralem
facram facit

Conradus Fridericus Kühn
Author.

PROOEMIUM.

Inter varia opprobria, quibus artem salutarem contemerare solent pervicaces ejus contemtores, illud certe non postremum occupat locum, quod cuidam quasi *haruspicinae* eandem assimilare non vereantur, occasione sine dubio desumpta ab illa medentium consuetudine, qua variis in adfectibus lotium aegrotantium inspicere atque pro varia ejus conditione varia quoque de eorundem statu judicia ferre consueverunt: Unde totam artem odioso *uroscopiae* nomine & artifices ipsos *uroscoporum* parum honesto titulo traducere non dubitant, digni profecto, qui, si aliquando urinae retentione laboraverint, ceu divinae artis subsidio indigni fati suis relinquuntur; Ut ejus, quam tanta olim licentia & arrogantia irriserunt

A

riferunt, artis praestantiam melius agnoscere ipsosq; artifices digniori loco habere discant. Oportune hic incidit, quod in vita *Flavii Vespasiani*, optimi alioquin & laudatissimi Principis memoravit *Svetonius*: Is enim reprehendenti filio, TITO, quod etiam urinae vectigal commentus esset, nummum aureum ex prima pensione ad nares admovisse dicitur, sciscitans, *num odore ejus offenderetur?* Salse propterea risus a *Juvenali* his verbis:

Lucri bonus est odor ex re - - - Qualibet.

Quod si vero Imperatorem Romanorum non puduit vectigal imponere urinis imo cloacis; Quare pudeat medicos, inspicere urinas? Idque non turpis lucri causa, ut ipsis falso adfingi solet, sed ut hoc signo atque indicio in intimiorem morbi ejusq; status notitiam perveniant. Sicuti autem nihil tam innocens hoc in universo reperitur, quod suis non obnoxium sit abusibus: Ita sponte utique fatemur, *uroscopiam* pariter ac *uromantiam* (quas artes priscis temporibus summa innocentia exercebant medici) a quam plurimis hodie turpes in abusus verfas esse. Ingens, fateor, abusus est, quando inconsiderata ac stolidi plebs a medico absolute efflagitat, ut ex urinarum
inspe-

inspectione omnium non modo indiscriminatim patientium aetatem, sexum, temperamentum, habitum corporis ad capillorum colores usque, sed & individuales ac saepe numero mere accidentales & casuales circumstantias quasi hariolando, oblata exigua mercede, edisserat. Abusus est, quando imperitum ac stultum vulgus ejusdem *uroscopiae* beneficio informari cupit, an foemina, sive coelebs sit, sive maritata, cujus urinam exhibent, gravida sit nec ne? An virginitatis claustrum adhuc integrum & intemeratum, an vero violatum sit? Imo abusus est, inter homines saltem de faecatiores vix amplius tolerandus, quod mordicus sibi persuadeant, medicum solo *uroscopiae* adminiculo adjutum, non forte de quibusdam, craseos alterationem in humoribus prae se ferentibus, quod ferri utcunq; posset, sed *promiscue & indifferenter* de omnibus ac singulis morbofis adfectibus, nullo habito temporis vel ipsius morbi status, vel instituendae in illo debitae praeparationis ad futuram secretionem materiae respectu, imo de omnibus ac singulis ejus circumstantiis informatum esse posse ac debere. Quae stulta praesudicia, id quod maxime dolendum est, in

plerorumq; hominum animis tam altas egerunt radices, ut nullo facile artificio eradicari inde possint. Verum cuncti hi abusus, quam graves etiam videantur, *rationalis* tamen *uroscopiae* verum ac legitimum usum tollere minime debent. Ad quod probandum & qualemcunque tam *uroscopiae* quam *uromantiae* auctoritatem conciliandam, non placet hac vice provocare ad ipsius artis antiquitatem; Quamquam abunde notum sit omnibus, vetustissimos jam medicos utramq; sine opprobrio exercuisse: Sed illud solummodo ceu solidum artis fundamentum, quodque ex ipsis rebus facti desumptum est, allegare mihi liceat: Quod, experientia teste, urinae non aetatum tantum atque temperamentorum intuitu, sed & variorum morborum, & quidem pro diversitate status ac temporis, in quo versantur, aliarumq; circumstantiarum respectu, odore, colore, contentis &c. mirabilem varietatem admittant; Ut proinde totum fabulosum esse non possit, quod evidentibus talibus observationibus & experimentis nititur. Totum vero materiae hujus latifundium, cum unica vice exhaurire, nec possibile nec necessarium, & interea mihi, ad honores DOCTORALES
adspi-

adspiranti, specimen quoddam *Inaugurale* edendum fit, de solis URINARUM SEDIMENTIS praesentiarum agere apud animum meum constitui. Rationes, quae, ut hoc potius, quam aliud solemnis Disputationis thema eligerem, me moverunt, nemo curiosius requirat; Nunquam indecorum mihi visum est, *ex sterquilino colligere margaritas*. Semper potius credidi, ex sagaci excrementi hujus, licet fordidi scrutinio magna & numerosa pandi posse arcana ac tantum non mysteria, quae in aeternum ignota manebunt iis, quorum nares vel nimis delicatulae sunt & soli tantum ambrae adsvetae vel qui manus teneras urinali vitro collutulare minus consultum ducunt. Vir honestus malevolorum judicia nunquam metuit, nullo saltem numero habet, dummodo proximo suo inserviendi sincero flagret studio. Faxit DEUS, ut hoc scopo, quem, post DEI gloriam, in omnibus meis actionibus perpetuo praefixum mihi habebo, potiri mihi liceat!

§. I.

Cum urina, quod ceu notum ex *Physiologicis* praesuppono, nihil aliud sit, quam excrementum fluidum, ex partibus potissimum aquoso-serosis, salinis, oleosis atq; sulphureis, una cum portionibus quibusdam terrestribus constans, & a sanguine arterioso, per arterias emulgentes advecto in renibus secretum, ut ulterius hinc per ureteres ad vesicam urinariam derivatum urethrae beneficio tandem ejiciatur, idque jugi & continuo actu in oeconomia vitali ideo succedat, imo succedere debeat, ut tam fluidorum in crasi quam solidorum in textura & structura integritas conservetur; Patet hinc: Urinam non modo de sanguinis aliorumq; humorum, sed & ipsarum viarum, organorum ac partium, per quas transit, statu naturali testimonium haud obscurum perhibere.

§. II.

Et sicuti jugis hic nullibiq; interruptus actus hujus se-& excretorii successus ad conservandam mixtionis animalis integritatem in statu ordinario & naturali absolute necessarius est: Ita, quandoq; in statu corporis extraordinario vel praeternaturali iisdem hisce organis utitur natura, ut eorum ope apospasmata, mixtioni animali inimica vel infensa evacuentur, sicuti in *criticis excretionibus* subinde fieri solet, ubi non tantum ex universa humorum massa, sed & ex ipsis partibus solidescantibus undiquaque ad renes excrementitiae partes confluunt, ibique secretae per reliqua deinde organa urinaria e corpore eliminantur ac pro-

scribun-

scribuntur; Ut sic, corpore iterum depurato, ejusmodi patientem cum morbo suo in gratiam redire observemus. Utque tanto facilius actus iste depuratorius succedere possit, ipso illo critico tempore renum substantia *tonice* laxatur, ut praeter ordinaria urinarum contenta, crassiores quoq; & heterogeneae materiae eliminari sicque pristinae suae puritati corpus restitui queat.

§. III.

Hae autem crassiores & heterogeneae materiae pro diversa sui levitate vel gravitate variisq; ejusdem gradibus vel superficiei urinarum innatant, & *nubeculam* ita dictam constituunt, vel in earundem medio quasi suspensae haerent, & *enaeorema* sive *sublimamentum* formant, vel plane ad fundum vitri demerguntur atque subsident; Unde *sedimenti* nomen obtinere; Quorum omnium phaenomenon rationes physicas evolvere nunc nec vacat, nec necessarium est.

§. IV.

Quod *sedimentum urinarum*, de quo solo hac vice agere constituimus, speciatim spectat, Hippocrati *ὑποσασίς* vel *ὑποσημα*, latinis vero *sedimentum* dictum, a *subsidente* denominationem suam traxit, denotatque excrementum, mediante urina excretum, quod propter suam crassitiem, gravitatem ac molem varia sub forma, colore atque consistencia fundum petit, reliquo fluore superstante. Sicuti, quod superficiei innatat, argumentum praebet, levius illud esse, quam ut per reliquam urinae substantiam penetrare ac profundius demer-

demergi queat, & quod ex medio quasi fluctuando suspensum haeret, priori quidem gravius est, nondum tamen eam maturitatem adquisivit, ut ad fundum vitri descendere sicq; infimum locum occupare queat.

§. V.

Possumus autem *urinarum sedimenta* considerare vel ratione *quantitatis*, ubi vel eorundem absentia vel defectus venit coarguendus; Vel ratione *consistentiae*; Unde alia sedimina vel tenuia vel crassa, alia vel continua vel disjuncta ac divulsa sunt: Vel intuitu *coloris*, ubi quaedam alba, alia ruffa, flava, livida, nigra, alia cinnabarini, rosei, lateritii &c. coloris esse deprehenduntur. Vel respectu *odoris*, ubi quaedam offeruntur singulari foetore molesta, alia vero a statu naturali non multum recedunt; Vel ratione *contentorum*, ubi interdum sangvinem purum ac floridum, interdum spissum & grumosum, sabulum item & lapillos, mucum, sperma, furfures, squamas, pilos seu filamenta quaedam, materiam purulentam &c. conspiciere licet.

§. VI.

Omnes hasce *sedimentorum* differentias suas habere causas & significationes, extra dubium est. Proindeque si nullum plane in urinis *sedimentum* compareat, eaque interea tota pallida, tenuis & aquosa, omnisq; tincturae expers conspiciatur, qualis subinde in phrenitide aliisque acutis visitur: Indicatur vel ingens vitae periculum, vel metus recidivae vel morbi longitudo vel ingens cruditatis status in
humo.

humoribus. *GALENUS* dicere ausus est, neminem ullum se servatum vidisse *phreneticum*, in quo urinae tales fuerint conspectae. Major tamen huic signo inest concludendi efficacia, si nullo quoque die critico excernantur, nihil sublevent, & alia periculosa indicia plura fuerint conjuncta. Malae quoque a Practicis pronunciantur urinae, quae paucam tantum *subsidentiam* habent.

§. VII.

Praeter quantitatem attendenda quoque in *sedimentis* urinarum *consistentia*, cujus affectiones sunt *tenuitas* vel *crassities* & *continuitas* vel *divulsio*. *Tenuitas* in principio morbi adparens non admodum reformidanda est; Fit enim pro ratione morbi: Dummodo in augmento ejusdem crassescat. Nec tamen *crassum sedimentum*, quocumque morbi tempore adparens, bonum habetur; Quia *coctio* materiae, i. e. praeparatio ejusdem ad se- & excretionem pedetentim & temporibus morborum proportionate h. e. neque tardius neque citius fieri debet ac solet. Nam si tardius apparere incipiat, viribus patientium interea fractis vel exhaustis, vel si, postquam apparere coepit, denuo mutetur crassumq; in tenue convertatur, periculum est, ne aeger pereat. Imo, etiamsi *sedimentum* tandem sese sistat, nec tamen imminuantur symptomata, nec decrementum patiatur morbus ipse, res aegrotantium talium aleae & periculi plena manet.

§. VIII.

Colores in *sedimentis* urinarum conspicui non minorem attentionem merentur. *Sedimentum candidum*,
B
quodq;

quodque insuper leve & per omne tempus aequale fuerit, dum morbus judicatur, *Hippocrates* Libr. II. Prognostic. Text. 26. optimum declaravit; Eo quod securitatem, morbumq; brevem fore significet. *Color sedimenti roseus*, de principio sulphureo admodum resoluto, cui tamen portio mucilaginoso-lymphatica sit permixta, testatur. Unde in omni vehementi sanguinis humorumq; orgasmo, in febribus inflammatoriis, pleuritide & peripnevmonia, in affectibus itidem & febribus catarrhalibus, nec non hecticis & phthificis ejusmodi sedimenta conspiciuntur. Prout vero sensim orgasticus ille humorum motus remittit, exaltatus quoque sedimentorum color imminuitur ac pedetentim in lateritium tandemq; in rufum seu loturam carniem referentem convertitur. Sedimentum *lividum* vel *nigrum* pessimum praebet indicium, potissimum, in acutis.

§. IX.

Quotiescunque urinae offeruntur, in quibus *sedimentum purulentum* conspicitur, quodq; commotione aliqua urinae facta, purulento colore totam imbuat ac potissimum foetore molesto adficit nares, ulcerationis renum vel vesicae, vel sordidi ulceris in alio quodam viscere v. g. pulmonibus, hepate &c. latentis indicium suppeditat. Haud raro enim observatum est, materiam apostematicam vel ulcerosam ex viscere a renibus distito atque remoto per eos tamen cum salute aegri evacuatam esse: Ubi tamen nemo curiosius inquirat vias, per quas ad haec urinae colatoria pervenerit: Quas quippe Natura à nemine licet edocta,

edocta, longe facilius, quam ingeniosissimus simul atq; exercitatus Practicus invenire potest & solet. Quod si autem *foetentes* tales *urinae* in acutis observentur, resolutionis intimae seu putrefactoriae jam factae & consequenter mortis instantis signa sunt.

§. X.

Contenta in sedimentis urinarum conspicua varia quoque sunt. Reperitur quandoq; in fundo vitri urinarius sanguis sincerus, fluidus ac floridus, qualem subinde plethorici, motibus orgasticis humorum interdum expositi cum forti ejaculationis motu excernunt; Et talibus apertam in renibus fuisse arteriolam, extra dubium est. Quod si autem crassus ac grumosus fuerit, mictum cruentum, vel haemorrhoides turbatas aut plane subsistentes vel alias circa V. P. enatas turbas prodit. Si sedimentum non sanguineum, sed dilutioris tantum coloris, cum reliquo sero urinoso permixtum & interagitatum fuerit, acerbiores tantum congestiones, versus renes factas, non aequae vero actualem organorum, se- & excretioni urinae dicatorum, laesionem designat. Subinde vero insignem laesionem renum vel vesicae urinariae a calculo inductam indicat vel ingentem veneris abusum consequitur.

§. XI.

De sabulo & arenulis rubicundis una cum urinis excretis citoque fundum petentibus jam dudum observarunt Practici, quod calculi renalis indicia sint.

§. XII.

Subsidentia mucida cum spermatica non est confundenda; Id quod alioquin propter qualemcumq; coloris similitudinem fieri facile posset. Utraque tamen a se mutuo haud difficulter distingvitur, quod mucus, licet urinale vitrum hinc inde agitetur, mox post mictionem fundum petere soleat; Sperma vero, cum diutius urinae permixtum maneat, tardius ad fundum praecipitetur.

§. XIII.

Si *farinaceum* fuerit *sedimen*, praeter cruditatem in humoribus, defectum quoque debitarum digestionum in visceribus indicat. *Furfuraceum* pathemata, hysterica prodit, inprimis si urina turbida & crassa fuerit micta. *Squamosum* denique sedimentum nonnunquam vesicae exulcerationem manifestat. In acutis vero sedimenta talia sunt perniciofa, nisi, ut modo dictum, vitio renum vel vesicae fiant: Id quod cognosci haud obscure potest, si nullum aliud, quod renum vel vesicae laesionem indicet, signum fuerit conjunctum.

§. XIV.

De pilis, vel quicquid sub hac forma in urinis subinde comparet, *Hippocrates* quidem Sect. IV. Aph. 76. pronuntiavit, *de renibus excerni*; Verum ejusmodi contenta non raro quoque in febribus petechialibus aliisque morbis malignis fuere conspecta, & raro alium, quam funestum praenunciarent eventum.

§. XV.

Ex hisce autem *urinarum sediminibus* hoc modo examina-

examinatis nunc clarissime patescit, eorundem inspe-
 ctionem non solummodo in *physiologia* ac *pathologia*,
 sed & in *semeiotica* atque *prognostica* artis medicae parte
 eximiam suam utilitatem exhibere, imo in ipsam usq;
therapiam sese extendere. Consultum tamen ducimus,
 hic monere, huic indicio, ex *urinarum sedimentis* de-
 sumto, nunquam soli fidendum, sed alias quoq; circum-
 stantias, concernentes aegrotantis *aetatem*, *temperamen-*
tum, *sexum*, *habitus corporis*, & imprimis, *quid sentiat* &c.
 explorandas esse. Quod si taciturnum vel morosum,
 vel sub larva tali plane callidum vel malitiosum de-
 prehendas eum, qui urinam tibi attulit, quique vel
 peritiam tuam in *uromantia* tali simulatione expiscari,
 vel optimam artem in quandam quasi *haruspicinam*
 malitiose convertere praesumat, illum ceu beneficio
 tuo indignum praestat in pace dimittere, vel saltem
 iudicium suspendere, ne te ipsum, & quam profiteris
 artem, coram ignobili plebe prostituas, vel plane ma-
 levolorum hominum, quorum ubique major, quam
 proborum & ingenuorum numerus est, actionesq; tuas
 observat, malignis iudiciis, exigui lucelli inde obtinen-
 di spe, temere exponas. Quod si autem insolentius
 se gerat, & mercedem, quam solvit, immodeste repe-
 tat, si forte acu rem non tetigeris, vel sycophantae
 ex voto non satisfeceris, tali casu non dissvaderem,
 ut intempestivum talem sollicitatorem baculo laute
 exciperes & secundum omnem trinam dimensionem
 probe dimensum per eam, qua intraverat, portam do-
 mum remitteres, ut aliquam saltem proterviae suae
 poenam lueret.

§. XVI.

Ne vero frustra dixisse videamur, *sedimentorum urinariorum* inspectionem suam in cognoscendo statu corporis naturali utilitatem praestare, provocamus primum ad varia hominum temperamenta, quorum singula singularia quoque *sedimina* cum variis ac inter se differentibus coloribus offerunt. Ita *sanguinei* emittunt ut plurimum urinam citrinam cum paucis, sed albicante ac mobili *sedimento*. Urina *Cholericorum* ad aurantium magis colorem inclinat, cum nullo vel paucis *sedimento*, nubecula tamen subinde in ea adparente. *Phlegmaticorum* urina ut plurimum vel pallida vel ex pallido citrina est, & quantitatem non contemnendam *sedimenti sub-mucidi* dimittit. Ac tandem *melancholici* saturatioris citrini coloris urinam mingunt, nullo vel paucis *sedimento*. Nunquam tamen, quod paullo superius jam monuimus, ex hoc solo criterio temperamentum aestimandum, sed reliqua, ex quibus alias illorum indolem detegere solemus, perite conjungenda. Cavendum quoque, ne mutationes urinarum temporarias, quae ab esculentis & potulentis, medicamentis itidem aliisque rebus, corpori ingestis dependent, cum perpetuis & immanentibus confundamus.

§. XVII.

Deinde, cum urina nihil sit aliud, quam excrementum ex totius massae sanguineae depuratione enatum: Consequens est, ejusdem inspectionem, ad indolem sanguinis naturalem suo quoque modo cognoscendam, deducere nos posse: Quae notitia eo magis necessaria

cessaria est, quo difficilius alias statum sanguinis humorumq; praeternaturalem atque morbosum cognoscere nobis licebit: Ubi tamen iterum pro diversitate *aetatum* atq; *temperamentorum*, *ratione coloris, consistentiae, quantitatis, odoris, contentorum* aliarumq; circumstantiarum mirabilis est varietas, de quibus omnibus, prolixitatis nimiae vitandae gratia, agere hic supersedemus.

§. XVIII.

Presso potius pede progredimur ad enumeranda commoda, quae ex *uroscopia* in *Pathologiam* redundant. Praeterquam vero, quod de vario successu secretionum & excretionum urinariarum evidens perhibeat testimonium, multum quoque luminis accendit doctrinae de vario successu febrium tam salutari quam lethali. Ut taceam, in aliis quoque adfectibus morbofis non sine insigni utilitate inspicere & consuli urinas.

§. XIX.

Raro quidem in *intermittentibus* a medicis consulantur urinae: Optandum tamen, ut earundem decursus diligentius, quam fieri ut plurimum consuevit, observaretur. Cum enim sedes *tertianarum* & *quartanarum* non semper sit in primis viis, ventriculo & intestinis, sed subinde latius per viscera hypochondriaca mo plane per universam humorum massam sese diffuderit, quorum quippe depurationem motuum tam onicorum quam sanguinis progressivorum augmento intendit natura: Inspiciendae utique sunt urinae, ut ex illarum coctione vel cruditate de humorum genuino

genuino quoque statu edoceamur. Nam quamdiu urinae adhuc tenues & crudae vel crassae quidem sunt, & nullum interea *sedimentum* dimittunt, certo illae indicio sunt, febrim rebellis ac refractariae indolis esse, neque spes est, prius ab illa recessuram, quam rudimenta quaedam coctionis in illis adpareant; Id quod inde aestimare licebit, si vel nubecula vel plane *sedimentum* comparere incipiat. Sydenhamius, frequenti experientia instituta, observavit, in intermittentibus declinationi proximis ut plurimum mitti urinas saturati ruboris, quae deinde *sedimentum lateritii* coloris praecipitent. Quod si vero tam *nubecula*, quam *sedimentum* disparere, ac pristina potius limpeditas, tenuitas atque cruditas adparere denuo incipiat, justissimus utique *recidivae* metus est.

§. XX.

Acutae vero potissimum sunt, in quibus primariam suam utilitatem exhibet *uroscopia*; Quarum quippe paucissimae salutariter, nisi per certam quandam *criseos* speciem, solvuntur. Proinde diligens observator in febrium talium decursu deprehendet, quod primis quatuor diebus raro mutationem subeant urinae, sed rutilantem & igneum quasi colorem ostendent & constanter retineant: Unde etiam toto hoc tempore aestus aridus, inquietudo, fitis aliaque febrium symptomata vehementi gradu aegrotantem excruciant; Et si quam maxime dicto die, qui caeteroquin primus criticus est, rudimenta quaedam coctionis in urinis adparerent, circa septimum vero vel iuxta proportionem non continuarent vel plane disparerent, indicio

indicio foret, talem febrim suo in successu jam esse turbatam, atque adeo salutarem crisin tali in casu vix esse expectandam. Omnis enim praematura *sedimentorum* apparitio merito suspectae fidei a peritis Practicis haberi solet ac debet: Econtra bene sperare jubetur medicus, si die quarto *sedimentum* bonae indolis, idque sufficienti in quantitate praecipitetur, justa deinde ferie continuetur atque cum symptomatum febrilium levamine sit conjunctum.

§. XXI.

Nec cessat *uroscopia* de reliquarum etiam febrium sive cognoscendarum sive dijudicandarum indole, medicos informare; Id quod paucis tantum speciminibus declarare placet. In febribus catarrhalibus, licet benignis, vidimus utplurimum praecipitatum *sedimentum ex roseo-pallidum*. In *cholericis & causo* ipso color urinae fuit subruffus, pauca insuper, crassa, & post moram turbida cum sedimento roseo. In *pleuritide & peripneumonia* urina subrubra, quae *hypoestasin* habet levem, securam denunciat crisin. Quando circa diem quartum turbida fit ac sedimentum deponit, significat, die 7. vel 11. sudore critico solutum iri morbum. In febre *synocha* urina est rubicunda, pellucida & ante quartum diem mutationem vix subit: Sub ipsa autem illa mutatione exhibet sedimentum incarnati coloris. In febre lenta urina, postquam emissa est, rutila adparet crassaque, ac tandem sedimentum deponit roseum, liquore tamen claro superstante. In *hectica* est crassa, aurantii coloris, sedimentumq; deponit roseum cum cuticula pingvi & odore graveolente.

lente. *Phtbificorum* urinae ut plurimum sedimentum pingve & quasi conglobatum pingvedinis instar, valdeque foetens praecipitant. Atque ita in reliquis omnibus febrium speciebus, quas brevitatis causa silentio praetermitto, *sedimenta urinarum* solerter observanda & attendenda, ut firmioribus tandem fundamentis *uroscopiam* superstruendi occasionem Practici nanciscantur.

§. XXII.

Praeter febres, permulti quoque alii in praxi medica occurrunt morbi, in quibus, urinas inspicere, consultum est, uti sunt *icterus* tam *flavus*, quam *niger*, *hydrops*, *mictus cruentus*, *vitia renum* atque *vesicae urinariae*, *adfectus spasmodici* & *hypochondriaco-hysterici* &c. quorum omnium aliqua tantum exhibebimus specimina. In *ictero* tam *flavo* quam *nigro*, praeterquam quod linteamina urinis illorum immissa croceo colore tingantur, sunt quoque crassae, multum saturatae, obscure flavescentes ac nigricantes, tandemq; sedimentum croceum nigricans praecipitant. Sedimentum limosum idque valde copiosum cum crassitie & colore saturatiore, lixivium saponariorum quasi aemulante, statum hydropicum eumque pessimum designat. Urina, quae ochreum sedimentum deponit, tenuis caeteroquin & pallida vel subinde flammea aut pallide rutilans, vitia mensium impeditius succedentium prodit. An moleculae minutissimae, per urinam caeteroquin claram obvolitantes, graviditatis certa subministrant criteria, experientiae & observationibus iterato instituendis committendum est. Haemorrhoides internae

ternae suppressae vel turbatae ingentem saepe copiam sedimenti cinnabarini suppeditant. Vid. Disp. DD. Praesidis de haemorrhoidibus turbatis ordini suo restituendis &c. Reliquos, ex urinarum inspectione cognoscendos atque dijudicandos morbos silentio lubens praetereo.

§. XXIII.

Transitum potius facio ad *usus therapeuticos*, quorum non pauci ex diligenti urinarum scrutinio earundemque sedula inspectione in praxin ipsam redundant. Ponamus, sub cura artificis medici versari febricitantem, in cujus urinis nullum adhuc *sedimentum*, quod quippe *coctionis* signum est, observetur: Prudentia statim ipsi suadebit, qua methodo tam *privative* quam *positive* sub tali febris statu procedere debeat? Cautè scilicet ab omnibus, sanguinem intempestive exagitantibus & orgasmum augentibus remediis, qualia sunt vulgares tincturae & spiritus Bezoardici aliaque aestuosa, quae humores vehementius impellendo successum *criseos* alioquin expectandae turbant & interceptiunt. Eadem circumspectione utetur circa usum *evacuantium fortiorum*, *emeti-corum* in primis & *catartico-rum*; Imo etiam circa sudorificas vel diaphoretico-diapnoicas aliasque subtiliores excretiones artificialiter procurandas caute se geret, magisque de eo sollicitus erit, ut nimium sanguinis orgasmum contemperet, materiamque febrilem paulo activiorem invertat, corrigat atque sic disponat, ut ad futuram secessionem & excretionem habilis reddita spontaneo magis, quam coacto artificiali motu ad exitum deducatur.

§. XXIV.

Quodsi vero ex *urinarum sedimentis* coeptam humorum coctionem aestimaverit medicus, opera porro ipsi danda est, ut illa continuetur tandemq; perficiatur; Ubi inprimis ad *modum excretionis*, quem *Natura* elegit, curiose simulque attente respicere debet, an scil. per diaphoresin, an per diuresin an alia quavis convenienti methodo febrilis materiae evacuationem tentet? Ad quem eundem scopum artifex ipse constanter collineare nec quicquam moliri debet, quod *Naturam* suo in opere occupatam ullo modo turbare, vel à proposito & opere semel suscepto avocare, vel ad alienam evacuationem suscipiendam disponere & invitare ullo modo possit.

§. XXV.

Quamdiu in *intermittentibus* tam *tertianis* quam *quartanis* urinae *tenuis* & *crudae*, nullumq; dimittentes *sedimentum* conspiciuntur, tamdiu irritum atq; frustraneum esse coeptum judicamus, *antifebrilia* ordinare, talia inprimis, quae motus febriles supprimendo ac cohibendo materiae febrilis incarcerationi & pertinaci in visceribus internis infarctui generando viam pandunt, quorsum prae reliquis omnibus, decantatum *corticem Peruvianum* seu *chinam de china* refero, cujus perniciosos effectus proxima occasione *a priori* atque *ac posteriori* DD. Praeses demonstrabit: Econtra vero hoc febris statu nullis aliis, nisi salinis, abstergentibus, digestivis humoresque ad futuram excretionem tanto facilius subeundam disponentibus locus erit relinquendus.

Imo

Imo nec crassiores illae ac sensibiliores evacuationes, siue *emeticae* siue *catarticae* fuerint, quas tamen *intermittentes* prae *acutis* facilius & melius ferunt, eo tempore locum obtinebunt: Quia nulla excretio felici potitur successu, nisi quae sufficienti materiae praeparationi est subordinata; Solo hoc casu excepto: Nisi forte ex praegresso manifesto diaetae vitio ortum suum traxerit: Quo quippe unicum *emeticum* vel *catarticum* tempestive exhibitum non modo artificis intentioni exasse satisfaciet, sed & plus, quam longa alterantium ac praeparantium series praestabit.

§. XXVI

Quandocunq; ex *sedimento roseo* vel *cinnabarinum* ingentem humorum orgasmum, aestum & motum intestinum vehementer auctum aestimamus, tunc praeter nitrosa, absorbentia ac terrea teneriora, acidiuscula fore proficua, haud inepte inde concludemus. Et quando *sedimentum* adfectus *congestorio-rheumaticos* versus certam quandam corporis partem directos, unde periculosi *decubitus*, *stagnationes* vel *stases*, imo adfectus inflammatorii metuuntur, indicat, prudentia svadebit, congestiones tales per moderata alexipharmaca vel blanda diaphoretica cum nitrosis permixta tempestive esse resolvendas, imo, urgente statu aegrotantis plethorico, VSiionem non reformidandam, ab omni vero opiatorum & narcoticorum usu provide abstinendum esse.

§. XXVII.

Sedimentum *sanguineum*, quod, *mictum cruentum* innuere, superius diximus, vix aliam nobis indicatio-

nem therapevticam subministrabit, quam ad primos fontes & origines horum malorum prudenter hic esse respiciendum, nempe vel turbas circa V.P. enatas complacandas, & congestorios motus contemperandos, ab omni vero immodesta simultanea suppressione per adstringentia, vulneraria, opiata & narcotica esse abstinendum. Et si quam maxime, viis & organis urinariis quandam inductam esse laesionem suspicaretur artifex, facile tamen intelliget, nullis aliis, quam salinis, abstergentibus impuritatesque auferentibus remediis hic opus fore. Diureticis, humores potius impellentibus proindeq; malum certissime augmentibus nullum quoq; locum relinquet, & ab oleosis atque mollientibus ideo caute abstinebit, quod ad diathesin apostematicam vel plane ulcerosam haec talia viam esse paratura, certissime est persuasus.

§. XXVIII.

Sedimentum *spissum* ac *mucidum*, quod praeter temperamentum phlegmaticum & diathesin sanguinis mucido-spissam, etiam adfectus catarrhales benignos nec non primarum viarum vitia & cruditates vel insignem digestionis & concoctionis naturalis laesionem indicat, nulla alia, quam amaricantia & moderate tonica, mucum itidem spissum incidentia ac resolventia, deinde vero abstergentia & per congrua excretoria ad exitum disponentia exoptulat: Quibus quippe ita praestitis, adfectibus, qui forte ex diathesi tali seroso-mucida orituri essent, nervus efficaciter erit praescissus.

§. XXIX.

§. XXIX.

Urinae, *sedimentum spermaticum* continentēs, excernuntur quandoque ab hominibus in coelibatu viventibus, in quibus temperamentum sanguineum obtinet praedominium, subiecta insuper sunt plethorica, voluptuosa, in plena lautāq; diaeta viventia, quaeque proinde abundantia seminis laborant & honesta illud excernendi occasione destituuntur. Talibus, praeter frugalem vitae rationem conjugium est svadendum; Quia alias ad meretricios & impuros amores aliosque illicitos sperma evacuandi modos animum applicare solent. Quod si vero urina colorem remissius citrinum offerat, cum nubecula, eaque tenuioris lanuginis instar ad fundum vasis dimittatur, gonorrhoeam benignam vel pollutionem nocturnam vel cohabitationem maritalem praecedente nocte factam indicat: Ex quibus proinde signis prudens Practicus facile colliget, quid faciendum ipsi incumbat?

§. XXX.

Si contingat, medico offerri urinas, in quibus carunculae pingues & quasi purulentae observantur, cuticula inprimis pingvi & quasi oleosa superficiei earundem innatante, eaeq; insuper male oleant, tales de contabescencia, ex ulceratione visceris cujusdam internienata, haud dubium perhibent testimonium: Unde ad ulceris talis debitam abstersionem & mundificationem omnis cura dirigenda est.

§. XXXI.

Quotiens infantum urinae turbidae & crudae,
quaeq;

quaeque sedimentum album & quasi furfureum praecipitant, inspiciendae offeruntur, totiens, lumbricis illos laborare, suspicio est; Atque adeo remedia indicantur *anthelmintica*, quaeq; vermium nidum destruant, Θ ina abstergentia. Urinae vero puerorum, quae album & quasi *chylosum sedimentum* ad fundum vasis demittunt, *statum atrophicum* designant simulque, ex quo fonte remedia, ulteriorem ejus progressum inhibentia, petenda sint, medicum informant.

§. XXXII.

Ulterius hac vice non progredior, certissime persuasus, ex paucis hisce speciminibus sufficienter colligi posse, quid de perita & non nisi diuturna observatione & frequenti experimentorum repetitione acquirenda *sedimentorum* variis in morbis conspicuorum inspectione ac dijudicatione, citra contemtibilem circulatoriae vanitatis adfectionem polliceri nobis debeamus. Quisquis vero, *uroscopiam* ad omnes ac singulos morbos, singulasq; eorundem *circumstantias*, etiam *temporarias* ac mere *fortuitas* & *casuales*, non *praesentes* tantum, sed & *praeteritas* atque, quod à miraculo non multum alienum foret, *futuras* extendi posse, sibi persuaserit, eum sana mente sano in corpore gaudere, nemo facile dixerit.

F I N I S.

